Il-knisja ta' San Publju, Floriana, f'għeluq il-175 sena Parroċċa

■ Publio Agius

Il-problema ta' nuqqas ta' djar għall-popolazzjoni fil-Belt Valletta wasslet lill-Gran Kunsill tal-Ordni ta' San Ġwann biex iħejji pjan għall-belt ġdida barra minn dik kapitali biex tittaffa l-problema ta' nuqqas ta'akkomodazzjoni. Dan wassal biex il-Gran Mastru Fra Antonio Manoel de Vilhena bena l-ewwel 20 blokk residenzjali fil-wesgħa ta' art li qabel kienet tħalliet mingħajr bini għal skopijiet strateġiċi u semmiha għalih 'Borgo Vilhena'.

Il-popolazzjoni bdiet tikber u kienet tinħass sew il-ħtieġa li l-Furjaniżi jkollhom post milħuq tajjeb fejn jaqdu l-esiġenzi reliġjużi tagħhom. Sa dak iż-żmien, il-knisja f'Tal-Pietá kienet isservi bħala l-aktar post milħuq fejn il-Furjaniżi setgħu jiffrekwentaw, għall-ħteġijiet spiritwali tagħhom. Iżda, l-Furjaniżi ma kenux kuntenti li kellhom jinqdew fi knisja daqstant 'l bogħod.

Għaldaqstant, imħeġġeġ mill-Furjaniżi u oħrajn f'Tal-Pieta, fis-7 ta' Jannar 1724, l-Isqof Gaspare Gori Mancini kien mitlub, biex il-knisja tal-Madonna tad-Duluri f'Tal-Pietá tinqata' minn dik ta' San Pawl Nawfragu fil-Belt Valletta, u li din kellha tħaddan fiha l-Floriana wkoll; iżda t-talba ġiet miċħuda. Fl-24 ta' Settembru 1724, il-Gran Mastru De Vilhena bagħat petizzjoni lill-Papa Innoċenz XIII fejn talbu biex tiġi kkunsidrata t-talba għall-parroċċa fil-Floriana. Dan sar bil-għan li l-knisja ta' Sarria, li kienet taħt il-ġurisdizzjoni tal-Ordni, tkun il-parroċċa 'l ġdida. Iżda l-Isqof Gaspare Gori Mancini oġġezzjona għax ma riedx li jkollu parroċċa li ma kenitx taħt il-ġurisdizzjoni tiegħu.

Sa dan it-tant l-isqof Mancini ta l-kunsens tiegħu biex tinbena knisja ġdida fil-Floriana u l-ewwel ġebla tqiegħdet fit-2 ta' Awwissu 1733. Tbierket mill-Isqof ta' Malta Alpheran de Bussan, fil-preżenza tal-Gran Mastru. Il-knisja l-ġdida ta' San Publju ġiet ikkonsagrata mill-Isqof Vincenzo Labini fit-28 ta' Marzu 1792, u minn dik id-data 'l quddiem il-petizzjonijiet lill-awtoritajiet ekleżjastiċi biex il-Floriana jkollha l-parroċċa tagħha, ma waqfux. Kien ukoll inqala' l-inkwiet meta f'xi okkażjonijiet kien ikun hemm il-preżenza tal-Kapitlu ta' San Pawl waqt xi ċerimonji reliġjużi fil-Floriana. f'xi wħud minnhom kellha tintervjeni l-ġustizzja biex iżżomm il-buon ordni.

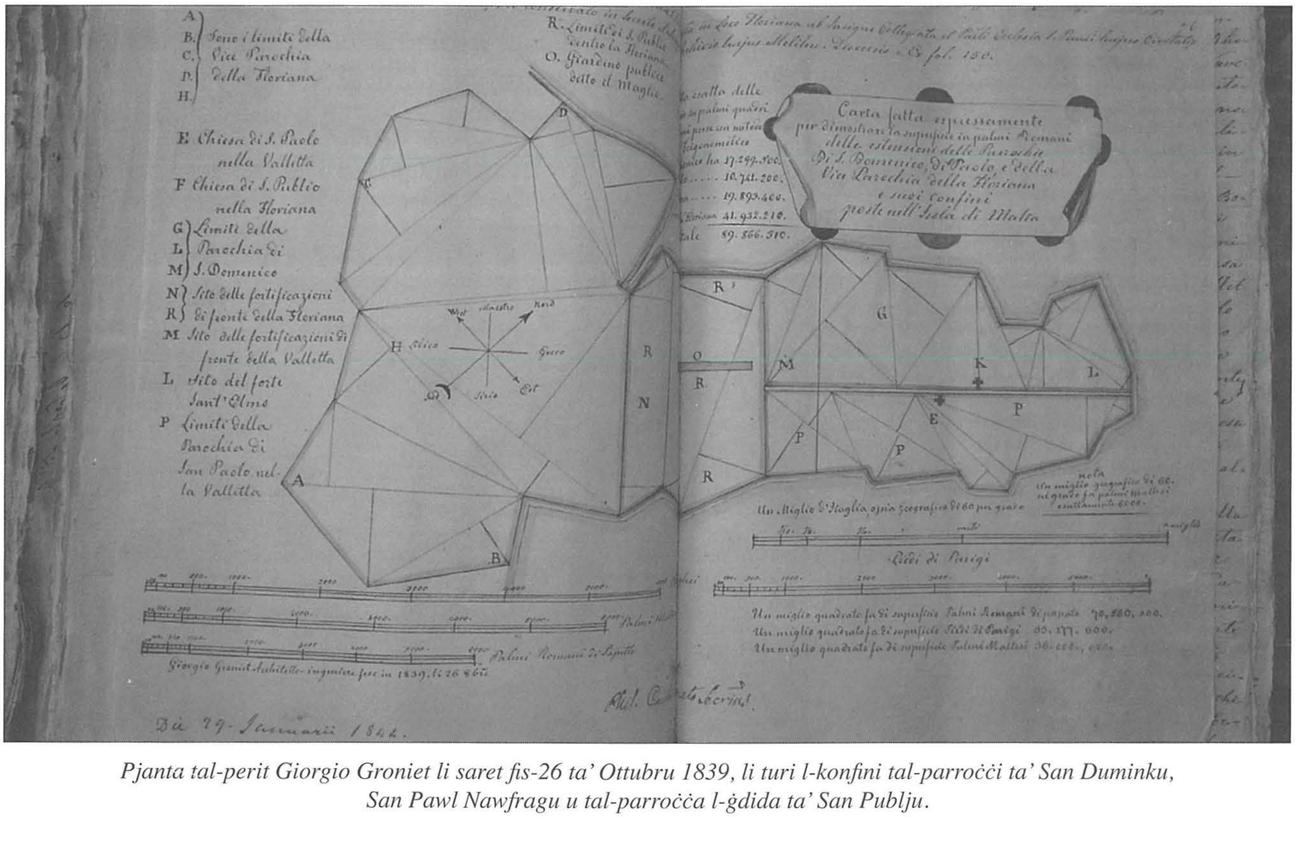

Pjanta tal-perit Giorgio Groniet li saret fis-26 ta' Ottubru 1839, li turi l-konfini tal-parroċċi ta' San Duminku, San Pawl Nawfragu u tal-parroċċa l-ġdida ta' San Publju.

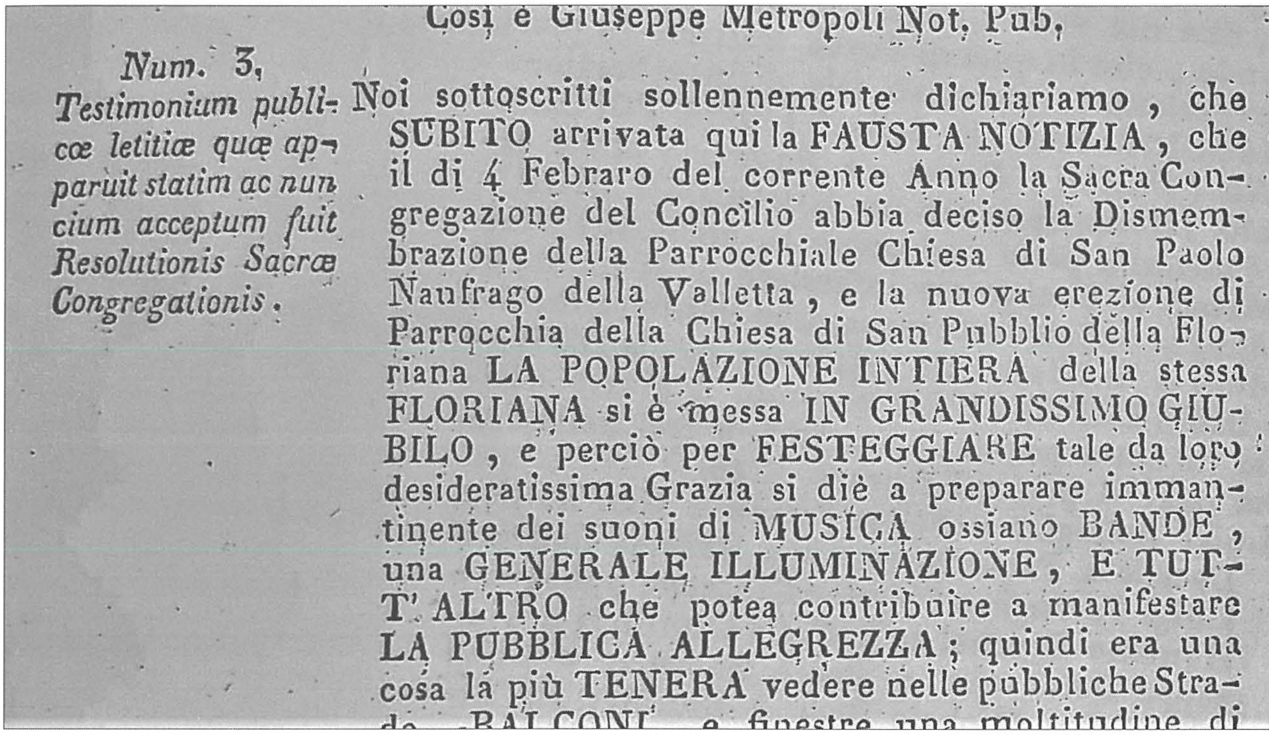
Così è Giuseppe Metropoli Not. Pub.

Num. 3.

Testimonium publicæ letitiæ quæ apparuit statim ac nuncium acceptum fuit Resolutionis Sacræ Congregationis.

Noi sottoscritti sollennemente dichiariamo, che SUBITO arrivata qui la FAUSTA NOTIZIA, che il dì 4 Febraro del corrente Anno la Sacra Congregazione del Concilio abbia deciso la Dismembrazione della Parrocchiale Chiesa di San Paolo Naufrago della Valletta, e la nuova erezione di Parrocchia della Chiesa di San Pubblio della Floriana LA POPOLAZIONE INTIERA della stessa FLORIANA si è messa IN GRANDISSIMO GIUBILO, e perciò per FESTEGGIARE tale da loro desideratissima Grazia si diè a preparare immantinente dei suoni di MUSICA ossiano BANDE, una GENERALE ILLUMINAZIONE, E TUTT' ALTRO che potea contribuire a manifestare LA PUBBLICA ALLEGREZZA; quindi era una cosa la più TENERA vedere nelle pubbliche Strade, BALCONI e finestre una moltitudine di

Estratt mir-rapport li kien ippreparat wara li l-parroċċa ta' San Publju fi Floriana inqatgħet minn dik ta' San Pawl fil-Belt Valletta.

Kellhom jgħaddu bosta snin li matulhom il-Furjaniżi sabu reżistenza qalila u kontinwa kemm mill-awtoritajiet ċivili kif ukoll ekleżjastiċi, li ħassew li bis-separazzjoni ta' parroċċa għalihom, il-Furjaniżi ma kienx jaqblilhom. Sewwa sew fid-29 ta' Marzu 1788, il-Gran Mastru Emanuel de Rohan (1775-1797), irrakkomanda b'ħerqa li l-knisja tal-Floriana kellha tiġi elevata għall-parroċċa. F'komunikazzjoni dettaljata lis-Santa Sede, u ppubblikata fl-1839, Dr. Kan. Giovanni Romei, segretarju tal-Kapitlu ta' San Pawl Nawfragu, elenka r-raġunijiet għaliex it-talba għall-parroċċa separata ma kellhiex tintlaqa'. Iddikjara wkoll li l-ispirtu ta' ribeljoni kien saħansitra ġej ukoll mis-saċerdot Gaetano Buttiġieġ li, t-talba tiegħu fid-9 ta' Lulju 1770, mhux biss kienet irrifjutata imma saħansitra kien immultat 500 skud tad-deheb u mhedded bl-iskomunika jekk hu jew sħabu jerġgħu jagħmlu talba simili. Saħaq ukoll li l-Furjaniżi kienu moqdijin tajjeb bis-servizzi pastorali offruti mill-Kapitlu u ma kienx hemm ġustifikazzjoni għat-talba ta' parroċċa għaliha. Il-konklużjoni ta' Dr Romei kienet li s-separazzjoni ma kenitx neċessarja u li kieku l-petizzjoni kellha tintlaqa', kien ikun ifisser ingratitudni lejn il-Kapitlu tal-Belt. Id-diżgwit bejn il-Furjaniżi u l-Kapitlu baqa' għaddej għal numru ta' snin. Wieħed mill-fatturi mportanti li forsi kellu effett, u li kellu jiddetermina t-talba favorevoli tal-Furjaniżi kien propju meta faqqgħet l-epidemja tal-pesta fl-1813. L-abitanti tal-Floriana li kienu jiddependu għal kollox mill-kanonċi ta' San Pawl għall-amministrazzjoni tas-sagramenti, ma bdewx jingħataw assistenza regolari, anke minħabba l-fatt li l-bibien tal-Belt Valletta kellhom jinżammu magħluqin biex ma tkomplix tinxtered il-marda qalila. Ġew reġistrati numru sostanzjali ta' dikjarazzjonijiet bil-ġurament u quddiem nutar pubbliku li jixhdu dan kollu. Iżda d-determinazzjoni u l-insistenza tal-Furjaniżi kompliet bla waqfien , u propju fil-15 t'April 1842, l-Isqof Francesco Saverio Caruana bagħat talba formali lill-Kongregazzjoni Sagra f'Ruma fejn irrakkomanda favorevolment is-separazzjoni tal-parroċċa ta' San Publju fil-Floriana minn dik ta' San Pawl Nawfragu fil-Belt, Valletta.

Madankollu l-verdett tal-Kongregazzjoni Sagra kellu jiġi deċiż fit-28 ta' Jannar 1843. F'dan il-jum kellu jsir talb u sawm (b'ħobż u ilma biss) biex il-Providenza Divina tintercedi għal deċiżjoni favorevoli. U kif kien mistenni din id-darba, il-Kongregazzjoni Sagra ddeċidiet favur it-talba għas-separazzjoni tal-parroċċa. Fl'4 ta' Frar 1843, l-aħbar ta' ferħ xterdet ma' Malta kollha u l-popolazzjoni laqgħet bil-ferħ din l-aħbar sabiħa. Minkejja dan, xorta kien hemm xi oġġezzjonijiet minħabba d-deċizjoni. Iżda kien jidher ċar li l-Floriana kien ħaqqha li ssir parroċċa kif jixhed kuntratt pubbliku quddiem in-Nutar

Dehra tal-knisja l-antika ta' San Publju, qabel ma kienet imkabbra kif nafuha llum.

Ignatio Molinas u ffirmat minn madwar 500 persuna (professjonisti, kummerċjanti, saċerdoti u oħrajn), li jsostni li fil-Floriana l-popolazzjoni kienet tlaħħaq mas-7,000 persuna u li l-istess belt kellha struttura ċivili b'saħħitha li timmerita parroċċa għaliha. Barra minn hekk kien hemm lokalitajiet ferm iżgħar mill-Floriana li kellhom parroċċa għalihom u li l-kwistjoni kollha kienet purament frott tar-ras iebsa.

Insibu wkoll li l-protesti mill-kapitlu ta' San Pawl issuktaw u saħansitra reġgħet ġiet ippreparata petizzjoni lill-Gvernatur Sir Henry Bouverie, iffirmata minn 'l fuq minn 1000 firma biex ma jippermettix li d-deċizjoni tiġi attwata. Ġara iżda li ħafna milli ffirmaw il-petizzjoni kienu persuni illitterati li ffirmaw b'salib. Id-dikjarazzjoni quddiem in-Nutar Pubbliku Ignatio Molinas fl-14 ta' Mejju 1843 tallega li ħafna minn dawk li ffirmaw il-petizzjoni kienu nfurmati ħażin; ħasbu li l-kwistjoni kienet għad-difiża tar-Reliġjon. Fil-fatt meta l-kwistjoni saret pubblika, ħafna minn dawk li ffirmaw talbu li isimhom jiġi rtirat mill-petizzjoni.

Intant, fil-31 ta' Lulju 1843, il-Papa Gregorju XVI approva d-digriet tas-separazzjoni li ntbagħat lill-Arċisqof Francesco Saverio Caruana għall-firma tiegħu. Dan id-digriet ġie ffirmat mill-istess Arcisqof fl-4 ta' Marzu u kien iċċirkolat fil-5 ta' Marzu 1844 u mwaħħal mal-bibien tal-parroċċi kollha ta' Malta b'seħħ mis-7 ta' Marzu 1844. L-ewwel kappillan li nħatar, kien Dun Ġużepp Ellul, li kien ukoll promutur favur it-talba u kien igawdi stima mill-Furjaniżi ta' dak iż-żmien li laqgħuh bil-ferħ u bit-tislima '*Faccia fronte al Cattedral(e),* ngħajjtu viva dejjem, għax Dun Pepp sar kappillan'.

Notamenti miġbura minn Publio Agius minn dawn id-dokumenti:

Sacra Congregazione Concilli 'Melevitana Dismembrationis, et Erectionis Paraeciae Pro Populo Civitatis Florianae', pubblikat f'Ruma 1843'.

Petizzjoni ppubblikata fl'1839, lis-Sagra Kongregazzjoni minn Dr. Kan. Giovanni Romei, segretarju tal-Kapitlu ta' San Pawl Nawfragu. Valletta.

Is-Subborg tal-Furjana w il-Parroċċa Tiegħu – Antonio Agius.

Issieħeb mal-Assoċjazzjoni Publju ta' Malta

L-Assoċjazzjoni Publju ta' Malta taħdem biex iġġib il-quddiem il-wirt, il-kult u d-devozzjoni lejn San Publju. Inti tista' tgħin billi tissieħeb bħala membru. Il-menswalità hija ta' €10 għal kull persuna 'l fuq minn sittax-il sena. Għal min għadu taħt is-sittax-il sena, il-menswalità hija ta' €2. Membri taħt is-sittax-il sena ma jkollhomx dritt għall-vot. Il-menswalità trid titħallas sa mhux aktar tard mix-xahar t'April ta' kull sena.

Dawk interessati mitluba jimlew formola bid-dettalji tagħhom u jgħadduha lill-membri tal-kumitat.